

Základná škola s materskou školou Senohrad, Senohrad č. 129, 962 43 Senohrad

Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda	
Názov predmetu	Prvouka	
Názov ŠkVP	---	
Časový rozsah výučby	Povinná časť	2
	Voliteľné hodiny	-
Ročník	2. ročník	
Škola	Základná škola s materskou školou Senohrad	
Stupeň	ISCED 1 – primárne vzdelávanie	
Dĺžka štúdia	štyri roky	
Forma štúdia	denná	
Vyučovací jazyk	slovenský	
Poznámky	Platný od školského roka 2023/2024	

Charakteristika predmetu:

Prvouka vytvára vedomostný, spôsobilostný a postojový základ pre dva nadväzujúce predmety – prírodovedu a vlastivedu. Vo vlastivednej oblasti sa zameriava na poznávanie reálneho spoločenského priestoru prostredníctvom oboznamovania sa s fungovaním služieb, samosprávy a geografického opisu krajiny. V prírodovednej oblasti poznávaním organizmov, neživého prostredia a ich vzájomných vzťahov oboznamuje žiakov s reálnym prírodným priestorom prostredníctvom skúmania fungovania vybraných prírodných javov.

Ciele predmetu:

Žiaci:

- rozvíjajú svoje predstavy o vybraných prírodných a spoločenských javoch,
- rozvíjajú svoje pozorovacie spôsobilosti tak, aby z bežne zažívaných situácií dokázali získať nové informácie a obohatiť si doterajšie poznanie,
- sú vedení k porovnávaniu predmetov a javov a k zoskupovaniu, triedeniu predmetov a javov podľa identifikovaných znakov,
- zovšeobecňujú na základe porovnávanie,
- vytvárajú vlastný, argumentačne podložený úsudok,
- spolupracujú pri riešení jednoduchých skúmateľských aktivít, pričom súčasťou kooperácie je podieľanie sa na aktuálnom poznaní a jeho efektívnom využívaní pri tvorbe záveru (riešenia),
- argumentujú prostredníctvom vlastnej skúsenosti, t.j. rozvoja odbornej diskusie k danej téme, ktorá je adekvátna z hľadiska veku primeranosti žiakov,
- rozlišujú vhodné a nevhodné správanie v triede aj mimo nej,
- uvedomujú si a rešpektujú rozdielnosť u ľudí (rozumejú, že existujú podobnosti a rozdiely medzi skupinami ľudí),
- vysvetľujú význam pravidiel a predpisov v živote,
- rozlišujú riziká spojených s každodenným životom a možnosťami úrazu (šport, rekreácia a i.),
- poznajú bezpečnosť v domácom prostredí, v škole i na ceste do školy a v mimoškolských aktivitách,

- poznajú pravidlá správania sa v rizikových situáciách podľa vzoru (vedia ako a kde sa obrátiť o pomoc).

Vzdelávací štandard je rozdelený do dvoch častí: vzdelávacia oblasť Človek a príroda a vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť.

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda zahŕňa 4 kapitoly: Rastliny, Živočíchy, Človek a Neživá príroda a skúmanie prírodných javov.

Sviatky, pamätné dni a významné udalosti (priebežne)

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Obsah vyučovacieho predmetu prírodoveda je koncipovaný do 66 vyučovacích hodín ročne (2 vyučovacie hodiny týždenne)

Tématický celok Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard Prierezová téma	Prierezové témy	Finančná gramotnosť
Človek a spoločnosť				
Spomíname na prázdniny	Cestovanie, škola, objekty, pamätné miesta	Nakresliť schému cesty do školy, vyznačiť na nej objekty, zaujímavé miesta,	OZO. - orientácia na križovatke, bezpečnosť na ceste.	
Ako nezablúdiť- plán	objekty v okolí školy, pred školou, za školou, opísať krajinu okolo školy. Prostredie v okolí školy – stromy, budovy	Opísať prostredie školy, určiť, čo sa nachádza pred školou, za školou – budovy, stromy		
Bezpečnosť na ceste	Dopravné značky, dopravná disciplína Semafor	Vyhodnotiť nebezpečné miesta v okolí školy	DOV- dôležitosť poznať dopravné značky pre chodcov a cyklistov	
Dopravné prostriedky	cestovanie, práca, škola, dovolenka, druhy dopravy (auto, autobus, vlak, lietadlo, loď), spoznávanie krajiny, pamätihodnosti	uviesť dôvody, prečo ľudia cestujú, odlíšiť druhy dopravy, porozprávať o javoch v krajine, ktoré sú pri cestovaní zaujímavé (atrakcie, pamiatky, príroda a i.), odlíšiť vybrané profesie a ich náplň,	OSR – rozvoj sociálnych zručností v skupine	
Povolania ľudí	povolania ľudí (lekár, učiteľ, vedec, strojník, pekáč, mäsiar, obchodník a i.)	opísať úlohu hasičov, policajtov a záchrannej zdravotnej služby,		
Hasenie požiaru	zásady bezpečnosti, slnečné žiarenie, oheň, elektrický prúd a iné nebezpečné predmety,	ovládať postup, ako privolať pomoc.		

Záchrana ľudského života	postup pri volaní hasičov, záchranej zdravotnej služby, polície, tiesňová linka (112)			
Zvieratá	Odlíšnosti života chovaných zvierat a chovaných zvierat zo záľuby	porovnať spôsob života živočíchov a rastlín, zistiť, že životné prejavy živočíchov sú podobné životným prejavom rastlín, ich spôsob života je však iný,	OZO – zodpovedná životospráva	
Rast a vývin živočíchova Dĺžka života	životné prejavy rastlín a živočíchov rast, vývin	vedieť, že živočíchy (aj človek) sa postupne menia – rastú, vyvíjajú sa, dospievajú, starnú,		
Chov živočíchov a úžitok z nich	chov zvierat: kravy, ovce, sliedky, kone, včely	vedieť, že mláďatá rôznych druhov živočíchov sa nemusia podobať na dospelé jedince, uvádzať príklady, vedieť, že dĺžka života živočíchov je rôzna,	ENV - utužovať u detí kladný vzťah k zvieratám.	
Živočíšne spoločenstvá				
Spoločenstvo včiel	spoločenský hmyz včelia rodina: matka, trúd, robotnica,	vedia, že človek získava potravu rôznym spôsobom – pestovaním úžitkových rastlín, chovom domácich zvierat a čiastočne aj zberom divo rastúcich rastlín a lovom divo žijúcich živočíchov,	OZO - nebezpečenstvo drobných úrazov a parazitov od zvierat - zdôrazniť hygienu rúk!	
Spoločenstvo mravcov	mravenisko	vysvetliť význam tvorby živočíšneho spoločenstva, spoznať včelu medonosnú, opísať spôsob života včiel a mravcov,		
		vedieť, prečo sa zvieratá chovajú, aký dávajú úžitok a ako sa treba o ne starať.		
		Pripraviť projekt z príležitostného pozorovania včely pri opeľovaní rastlín	TPPZ - tvorba projektu a prezentačné zručnosti	
Projekt: Stavba tela včely a jej význam v prírode				
Človek				
	správna hygiena ústnej dutiny a zubov a hygiena svojho tela	Diskutovať o lekárskej ambulancii Vyhľadať informácie v odbornej literatúre a na internete Opísať správne čistenie ústnej dutiny Osvojiť si správne hygienické návyky.	OZO – bezpečne sa správať pri hrách a v prírode	
Svaly	pohyb ako prejav života, význam pohybu pre človeka	vysvetliť, aký má význam pre človeka pohyb, vedieť, že pohyb zabezpečujú svaly, ktoré sú upnuté na		
Kostra	kostra ľudského tela: lebka, chrbtica a	kostru, pomenovať niektoré hlavné	OZO – ochrana svojho zdravia	

<p>Svaly</p>	<p>stavce, rebrá, ramenná kosť, stehenná kosť, kĺby, zlomeniny</p> <p>svaly ich význam a rozvoj, únava svalov,</p> <p>pohyby ovládané vôľou a pohyby realizované mimo vôle človeka</p>	<p>kosti ľudského tela: lebka, chrbtica (stavce), rebrá, ramenná kosť, stehenná kosť,</p> <p>vedieť, že človek pomocou svalov vykonáva rôznorodé pohyby, skúmaním zistiť, že niektoré pohyby v tele sú ovládané vôľou (chcením) a niektoré prebiehajú samostatne, vymenovať minimálne päť rôznych pohybov, ktoré zabezpečujú svaly, vedieť, že svaly rastú, vyvíjajú sa a silnejú postupne s rastom a vývinom človeka</p>	<p>OZO MEV – reklama podporujúca zdravý životný štýl</p>	
<p>Človek a spoločnosť Rok v kalendári</p> <p>Projekt: Zostrojenie kalendára</p> <p>Vianoce Nový rok</p> <p>Obec</p> <p>Naša krajina - Slovensko</p>	<p>pracovné dni, dni pracovného pokoja,</p> <p>Vianoce, Nový rok,</p> <p>vznik Slovenskej republiky, Veľká noc, Pamiatka zosnulých</p> <p>Bydlisko- obecná vlajka a obecný znak</p> <p>Slovensko – štátna vlajka, štátny znak</p>	<p>Vedieť sa orientovať v kalendári, poznať aktuálny rok, zaradiť mesiace v roku podľa ročných období od začiatku roka,</p> <p>poznať význam sviatkov (narodeniny, sviatky na Slovensku),</p> <p>vedieť, že ich obec je súčasťou Slovenska,</p> <p>rozpoznať štátnu vlajku a štátny znak SR</p>	<p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti TPPZ</p>	<p>Téma č. 5 Úver a dlh ČK 3: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov. Žiak vie: vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách. Základné pojmy: banka, veriteľ, dlžník, pôžička, dlh</p>
<p>Neživá príroda a skúmanie prírodných javov</p> <p>Pôda Pôda a jej úrodnosť</p>	<p>pozorovanie, skúsenosti s vnímateľnými vlastnosťami porovnávanie, poradie podľa vlastnosti</p> <p>odhad, meranie získanie skúseností so zmyslovými orgánmi človeka</p> <p>zloženie pôdy, úrodnosť pôdy, znečistenie pôdy</p>	<p>Vedieť: látky existujúce v našom prostredí merané a namerané vlastnosti zoskupenie látok</p> <p>hľadanie vzťahov podľa vlastnosti a použiteľnosti látok skupenstvá, skupenstvo vody</p> <p>vysvetliť, čo obsahuje pôda a jednotlivé jej zložky zaradiť k živým, neživým alebo odumretým súčasťam, spomenúť medzi živými súčasťami živočíchov, ktoré žijú v pôde a dýchajú vzduch prítomný v pôde vedieť, že z pôdy sa do vody prítomnej v pôde uvoľňujú</p>		

<p>Rozpúšťanie látok vo vode</p> <p>Odparovanie vody a filtrácia</p>	<p>rozpúšťanie látok vo vode,</p> <p>zrýchľovanie</p> <p>rozpúšťania</p> <p>filtrácia</p> <p>odparovanie</p>	<p>rôzne látky, ktoré potom rastliny prijímajú koreňmi a využívajú ich na svoj rast,</p> <p>skúmať rozpúšťanie látok vo vode, vytvoriť záver o tom, ktoré látky sa rozpúšťajú vo vode a ktoré nie, skúmaním zistiť, akým spôsobom je možné rozpúšťanie urýchliť,</p> <p>jednoducho vysvetliť, čo sa deje s látkou, ktorá sa vo vode rozpúšťa, navrhnúť postup, ako zistiť prítomnosť látky vo vode,</p> <p>vysvetliť proces filtrácie a to, prečo rozpustné látky prechádzajú cez filter a nerozpustné látky sa na filtri zachytávajú,</p> <p>vedieť, čo je odparovanie, vysvetliť, čo sa pri odparovaní deje s vodou a s látkou, ktorá bola vo vode rozpustená,</p>		<p>Téma č. 1 Človek vo sfére peňazí Čiastková kompetencia 3: - Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne. Žiak vie: - uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec).</p>
<p><u>Rastliny</u></p>	<p>rôznorodosť životných podmienok rastlín, prispôbovanie sa prostrediu,</p> <p>životné prejavy rastlín význam rastlinných semien, rozširovanie semien,</p> <p>podmienky klíčenia semien: vzduch, voda, teplo rast rastliny,</p> <p>životné podmienky rastlín: svetlo, teplo, vzduch, voda, pôda</p>	<p>Zakresliť rastlinu a jej časti Pozorovať a zapísať dlhodobý rast rastliny</p> <p>uviesť päť príkladov rôznych prostredí a k nim príklady rastlín tu žijúcich,</p> <p>vysvetliť na príkladoch, ako sa rastliny prispôbujú svojim tvarom a spôsobom života podmienkam, v ktorých žijú, vysvetliť, ako sú rastliny závislé od neživého prostredia, opísať minimálne tri životné prejavy rastlín, vysvetliť, kde a prečo je možné nájsť rastlinné semená, zhodnotiť význam rastlinných semien pre život človeka, uviesť na príkladoch, že niektoré semená majú vyvinuté nástroje na to, aby sa dostali čo najďalej od materskej rastliny, vysvetliť, z ktorej časti semena rastlina kľučí a čo sa deje so zvyškom semena po jej vyklíčení,</p>	<p>ENV – pocitovať zodpovednosť za stav životného prostredia</p>	

Výchovné a vzdelávacie stratégie – formy a metódy práce

Využívať v predmete prvouka vyučovacie metódy:

- priameho prenosu poznatkov (živé rozprávanie, opis spojený s pozorovaním, vysvetľovanie, besedu – dialogickú metódu, didaktické hry a metódu otázok a odpovedí)
- sprostredkovaného prenosu poznatkov (pozorovanie prírodnín, pokus, demonštrácia)
- práce s textom (práca s učebnicou, s pracovným zošitom a ďalšou literatúrou)
- a iné aktivizujúce metódy (pojmová mapa, brainstorming atď.)

V edukačnom procese prírodovedy by sa mala využívať nielen základná organizačná forma vyučovacia hodina, ale aj exkurzia, vychádzka. Vyučovanie prírodovedy by malo byť zážitkovým vyučovaním.

Miesto realizácie

- ▶ trieda
- ▶ špeciálna učebňa, počítačová učebňa
- ▶ exteriér školy
- ▶ verejné priestranstvá v obci

Učebný materiál:

Učebnica Prvouky 2. ročník

Projekt: Tému projektov si zvolí vyučujúci učiteľ po vzájomnej dohode so žiakmi (v obsahu vzdelávania sú témy TPPZ nezáväznú).

Hodnotenie predmetu

Klasifikujú sa 2 testy a 2 ústne odpovede a projekty za jedno hodnotiace obdobie.

Hodnotenie:

- Priebežné – ústne a slovné hodnotenie
- Záverečné – slovné hodnotenie - záverečné hodnotenie žiaka je vyjadrené na vysvedčení **5 stupňami klasifikácie**, podľa aktuálnych Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiaka výborný, chváľitebný, dobrý, dostatočný, nedostatočný).

Začlenenie prierezových tém

▪ osobnostný a sociálny rozvoj

- rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a seba vzdelávanie,
- uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných,
- získavať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, podporovať svojím obsahom prevenciu šikanovania, agresivity

v rámci všetkých tematických celkov;

▪ tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- naučiť sa riadiť a organizovať si svoju prácu, prácu v tíme;
 - spracovať potrebné informácie;
 - vyhľadať problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať;
- V rámci všetkých tematických celkov –prezentácia prác v triede a na školských akciách;*

• ochrana života človeka a zdravia

- manipulovať s nástrojmi, pomôckami, pochopiť význam BOZ
- bude realizovaná vo všetkých témach*

• regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- prejavovať cit ku krásam svojho regiónu, prírody, ľudového umenia a kultúrneho dedičstva
- bude realizovaná v téme Škola*

• environmentálna výchova

- pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť konanie ľudí vo vzťahu k prírode, šetrenie energiou
- bude realizovaná vo všetkých témach*

• mediálna výchova

- poznať a chápať pravidlá fungovania „mediálneho sveta“,
- vyberať a využívať médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú.

• **finančná gramotnosť (FIG)** je zameraná na rozvíjanie *schopností využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.*“

PISA definuje finančnú gramotnosť ako „*znalosť a pochopenie finančných pojmov a rizík sú to schopnosti, motivácia a sebadôvera využívať získané vedomosti za účelom vykonávania efektívnych rozhodnutí v celom rade finančných súvislostí s cieľom zlepšiť finančnú situáciu jednotlivca i spoločnosti, a tým im umožniť účasť na ekonomickom dianí.*“